

1. stadium

Nedostatečná nebo částečná orientace, negativní emoční prožívání

V tomto období svého života má starý člověk potřebu vyjadřovat negativní pocity z minulosti. Negativní pocity přenáší na lidi v současnosti, vyplavuje se frustrace ze starých křivd a narůstají obvinění. Další charakteristikou je to, že starý člověk jen obtížně akceptuje změny ve vztazích, změny ve svém sociálním statusu, změny tělesné konstituce. Uvědomuje si je, uvědomění je velmi často spojeno s negativními emocemi.

Klienti ještě mohou číst, psát, slově se vyjadřovat. Kvůli narušeným kognitivním funkcím, zejména pozornosti a paměti, už mírně ztrácejí jistotu, nedostatky si však například u paměti kompenzují vtipy, hraním si, že neslyší apod.

V každodenním životě se pro klienta stává důležitým téma „mít“, „vlastnit“. Snaží se tak mít kontrolu nad jednoduchými věcmi, což přináší utišení úzkosti.

(srv. Fertařová a kol., 2017)

2. stadium

Dezorientace v čase, ztráta kognitivních schopností a ztráta orientace v časovém sledu

Tato fáze už je charakterizována zasažením smyslových orgánů, částečnou ztrátou sluchu nebo zraku, senioři často mají problém s chůzí a celkově pohybem. Začínají opomíjet časové celky, časovost pro ně ztrácí smysl. Mění se také jejich řeč – je plošší, méně barevná.

Protože současnost je časově roztržistěná, nejasná, a nezapisuje se do paměti, vracejí se zpátky do zážitků z minulosti, zejména z dětství. Mírně u nich mizí sociální zábrany – naplňují své pudové potřeby bez ohledu na okolí (týká se zejména stravy a sexuální aktivity, pokud je zachována). V této fázi už se částečně odcizují druhým a stahují do sebe. Také myšlení už vykazuje značné poruchy, logické myšlení už bývá narušeno.

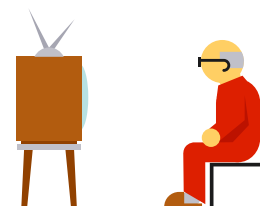

3. stadium

Opakující se pohyby nahrazují komunikaci

Tuto fázi charakterizuje ztráta běžné řeči a ztráta kontaktu s okolím. Starý člověk v tomto období produkuje nesrozumitelné věty, začíná opakovat zvuky z dětství – písňe, ukolébavky, křik nebo mlaskání u jídla. Nečleněné zvuky a opakované pohyby slouží starým lidem v tomto stadiu k tomu, aby se vyrovnali s konflikty z minulosti.

Úplně se ztrácí zbytky myšlení, stejně jako sebereflexe. Sebekontrola ustupuje reakcím na okolí a vnitřní emoční prožívání. Po tělesné stránce ještě mohou mít energii na činnosti, které nejsou spojeny s uvažováním a řečí. Starý člověk v této fázi se tak ještě připojí ke zpěvu nebo „tanci“. S radostí se může pohybovat, zvláště při poslechu dříve oblíbené hudby, což stimuluje mozková centra a přináší pozitivní emoční prožívání,

4. stadium

Vegetování – úplné stáhnutí se do sebe

V posledním stadiu se starý člověk stáhne zcela do svého nitra. Cesta ke čtvrtému stadiu vede přes nadměrnou medikaci, nebo také přes naprostý nedostatek stimulace. Zvuky ani pohyby už nejsou přítomny, celé tělo je ochablé, uvolněné. Nereagují na žádné podněty, nepoznávají ani členy rodiny, jsou uzavřeni do sebe.

